

PP-213-10-2020
roku

Gdańsk, dnia 5 października 2020

**Szanowny Pan
Jacek Sasin
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Aktywów Państwowych
Ministerstwo Aktywów Państwowych**

**Szanowny Pan
Michał Kurtyka
Minister Klimatu
Ministerstwo Klimatu**

Dotyczy: tzw. zmian legislacyjnych w zakresie zniesienia tzw. obliga giełdowego

Szanowni Państwo,

Działając w imieniu Pracodawców Pomorza (dalej jako: „PP”) oraz funkcjonującego w ramach PP Forum Energii i Klimatu, mając na uwadze doniesienia o wstępnym Porozumieniu pomiędzy przedstawicielami Rządu a Międzyzwiązkowym Komitetem Protestacyjno-Strajkowym Regionu Śląsko-Dąbrowskiego (dalej jako: „Porozumienie”), do którego doszło na spotkaniu przedstawicieli Rządu, górniczych związków zawodowych oraz władz spółek energetycznych i górniczych w dnia 28 sierpnia 2020 roku, dotyczącego m.in. zniesienia obowiązku sprzedaży energii elektrycznej wytworzonej w konwencjonalnych źródłach energii na zorganizowanej platformie obrotu energią, niniejszym przedstawiamy ocenę jego postanowień i przewidywane skutki dla funkcjonowania polskiego sektora energetycznego w przyszłości.

W pierwszej kolejności należy zaznaczyć, że punkt drugi (2) Porozumienia zakłada wystąpienie przez Stronę Rządową do Komisji Europejskiej o **zgodę na pomoc publiczną, w szczególności na finansowanie bieżącej polityki**, celem zapewnienia stabilności funkcjonowania spółek górnictwa węgla kamiennego. Tymczasem Decyzja Rady z dnia 10 grudnia 2010 roku w sprawie pomocy państwa ułatwiającej zamykanie niekonkurencyjnych kopalń węgla (dalej jako: „Decyzja”) w art. 3 (Pomoc na zamknięcie) przewiduje, że pomoc dla przedsiębiorstw przeznaczona konkretnie na pokrycie bieżących strat produkcyjnych jednostki produkcyjnej węgla może być uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym jedynie, gdy działalność odnośnych jednostek produkcyjnych węgla stanowi część planu zamknięcia, którego termin przypada **najpóźniej na dzień 31 grudnia 2018 roku**. Brak jest wobec tego podstawy

prawnej, która umożliwiałaby finansowanie bieżącej działalności produkcyjnej. Taka możliwość istnieje wyłącznie w odniesieniu do pokrycia kosztów nadzwyczajnych, o których mowa w art.4 Decyzji (Pomoc na pokrycie kosztów nadzwyczajnych) i które zostały szczegółowo wymienione w Załączniku do niej – obejmują m.in. koszt pokrywany przez przedsiębiorstwo na przekwalifikowanie pracowników, aby pomóc im znaleźć pracę poza przemysłem węglowym, wszystkie koszty należycie uzasadnione koszty związane z rekultywacją byłych terenów kopalń węgla czy koszty rekultywacji powierzchni ziemi. W związku z powyższym, wskazujemy, że przepisy unijne stanowią barierę uniemożliwiającą urzeczywistnienie zawartych w Porozumieniu postulatów, w zakresie w jakim przewidują one finansowanie bieżącej produkcji.

Nasze zastrzeżenia budzi także punkt czwarty (4) Porozumienia, zgodnie z którym ostateczny **kształt Polityki Energetycznej Państwa uzależniony będzie między innymi od treści Umowy społecznej regulującej funkcjonowanie sektora górnictwa węgla kamiennego**. Należy podkreślić, że zagwarantowanie udziału górniczych związków zawodowych w formowaniu strategii energetycznej oraz ich wpływ na ustalenie miksu energetycznego – mając na względzie konieczność przyspieszonej dekarbonizacji wynikającej z nakładanych na państwa członkowskie unijnych celów klimatycznych oraz rosnących cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla – stanowi zapowiedź podtrzymywania wsparcia nierentownego sektora wydobywczego kosztem transformacji energetycznej państwa, oraz ryzykiem przeniesienia kosztu tej transformacji na pozostałe sektory gospodarki oraz funkcjonujących w ramach nich przedsiębiorców .

Nasze największe wątpliwości, z punktu widzenia transparentności i konkurencyjności rynku energii, budzi jednak punkt szósty (6) Porozumienia, w którym zawarte zostało zobowiązanie Rządu do dokonania zmiany legislacyjnej w zakresie zwolnienia z obowiązkowej hurtowej sprzedaży energii elektrycznej na giełdzie towarowej, wskazujemy, że niezaprzeczalną zaletą obecnie funkcjonującego mechanizmu przewidzianego w art. 49a Prawa energetycznego jest **zapewnienie jawnego i publicznego obrotu energią, co w rezultacie prowadzi do poprawy warunków konkurencji panujących na rynku energii elektrycznej w Polsce**. Ewolucja przedmiotowej regulacji w zakresie odsetka energii elektrycznej objętej obowiązkiem sprzedaży na zorganizowanej platformie obrotu - z początkowych 15%, przez 30% aż do 100% wytworzonej energii elektrycznej – obrazuje konsekwentny kierunek w stronę poprawy przejrzystości rynku. Tym większe jest nasze rozczarowanie i zdziwienie, że zasadniczo niebudzący zastrzeżeń kierunek zmian zharmonizowany z nowoczesnym postrzeganiem sektora energetycznego zgodnie z zapowiedzią strony rządowej zostanie odwrócony z uszczerbkiem dla przejrzystości transakcji. Jest to tym, bardziej niezrozumiałe, że to właśnie dawne **Ministerstwo Energii w 2018 roku szeroko**

komunikowanym argumentem za zmianą dotyczącą modyfikacji zakresu obowiązku sprzedaży wytworzonej energii elektrycznej poprzez jej podniesienie z 30% do 100%, **było inicjatorem ograniczenia ewentualnych wzrostów cen energii elektrycznej na rynku hurtowym, niewynikających z czynników fundamentalnych wpływających na koszt jej wytworzenia czy pozyskania z sąsiadujących systemów.** Prognozowano jednocześnie zmniejszenie ryzyka istotnych wahań cen, dzięki poprawie płynności i transparentności na Towarowej Giełdzie Energii i ograniczeniu możliwości wpływania na cenę przez uczestników posiadających dominującą pozycję. Przedmiotowa zmiana **była podyktowana intencją ustabilizowania cen energii elektrycznej na konkurencyjnym poziomie, co w konsekwencji miało zapobiec nieuzasadnionym ich wzrostom dla odbiorców energii.**

Przez wzgląd na powyższe, niezrozumiała jest tak radykalna zmiana postrzegania mechanizmu, który w momencie jego wprowadzenia do polskiego porządku prawnego prezentowany był jako niezbędne narzędzie stabilizacji cen energii elektrycznej oraz zapewnienia transparentności transakcji, w chwili obecnej zaś podkreślana jest jego bezprzedmiotowość, motywowana przede wszystkim celem ograniczenia importu – co w naszej ocenie – jest argumentem chybionym. Nie ulega bowiem wątpliwości, że tzw. **obligo giełdowe nie ma wpływu na wielkość importu energii elektrycznej z zagranicy – powodem wzrostu importu energii elektrycznej są przede wszystkim pogłębiające się różnice cenowe względem rynków ościennych, które wynikają ze struktury i kosztów zmiennych wytwarzania energii elektrycznej w Polsce i poszczególnych państwach ościennych.** W tym zakresie nietrafiona jest także argumentacja wskazująca na pogorszenie bezpieczeństwa energetycznego wskutek oddania znacznych przepustowości połączeń transgranicznych do handlu energią. Jak wskazały Polskie Sieci Elektroenergetyczne, z perspektywy pracy sieci przesyłowej dla potrzeb zasilania krajowych odbiorców nie występuje negatywne oddziaływanie importu – wręcz przeciwnie, energia elektryczna importowana przez uczestników rynku aktualnie pomaga gwarantować ciągłość tych dostaw.

Zmniejszenie bądź całkowite wyeliminowanie tzw. **obliga giełdowego doprowadzi do ograniczenia konkurencji, a także do spadku płynności i transparentności hurtowego rynku energii.** Nieuchronnym efektem jego zniesienia będzie także **wzrost cen energii w Polsce** – co przy spadku PKB w tym roku będzie nieść ze sobą szczególnie dotkliwe konsekwencje dla odbiorców końcowych. Ponadto, częste zmiany legislacyjne – w szczególności takie, które nie mają systemowego uzasadnienia, lecz stanowią doraźną odpowiedź na rozwiązanie szeregu innych problemów – **destabilizują wszelkie długoterminowe przedsięwzięcia biznesowe.** Stabilność otoczenia prawnego pozwala bowiem uczestnikom rynkom na swobodne planowanie działalności gospodarczej, bez konieczności ciągłego dostosowywania się do zmian w obowiązujących przepisach. Wskazujemy także, że **brak rynkowego punktu**

odniesienia dla cen energii negatywnie wpłynę na inwestowanie w odnawialne źródła energii i będzie stanowiło zagrożenie dla stabilnego rozwoju gałęzi przemysłu działających na rzecz sektora energetyki odnawialnej.

W związku z powyższym uznajemy za zasadne przeprowadzenie szerokich konsultacji publicznych w zakresie planowanych zmian regulacji tzw. obliwa giełdowego poprzez umożliwienie wysłuchania i składania odpowiednich postulatów przez uczestników rynku energii.

Z poważaniem

Prezes Zarządu
Pracodawców Pomorza

Tomasz Limon

Wiceprezes Zarządu
Pracodawców Pomorza

Michał Sznycer

Do wiadomości:

Rafał Gawin - Prezes Urzędu Regulacji Energetyki

Tomasz Chróstny - Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów